

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
Generalno tajništvo

Broj: 05-02-3532-2/12
Sarajevo, 27.12.2012. godine

28.12.2012	
0102-02-F-54/12	S

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH
- Zastupnički dom -
- Dom naroda -

SARAJEVO

PREDMET: Prijedlog zakona o upravljanju imovinom privremeno i trajno oduzetom u kaznenom postupku predom Sudom Bosne i Hercegovine

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 31. sjednici održanoj 11.12.2012. godine, utvrdilo je Prijedlog zakona o upravljanju imovinom privremeno i trajno oduzetom u kaznenom postupku predom Sudom Bosne i Hercegovine, te zaključilo da se isti uputi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine uz prijedlog da se razmatra po temeljnom zakonodavnom postupku.

U svezi s navedenim, u pravitku dostavljamo Prijedlog zakona o upravljanju imovinom privremeno i trajno oduzetom u kaznenom postupku predom Sudom Bosne i Hercegovine, na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, kao i elektroničku verziju Prijedloga zakona.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK

Zvonimir Kutleša

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

САВЈЕТ МИНИСТАРА

ПРИЈЕДЛОГ

**ЗАКОН
О УПРАВЉАЊУ ИМОВИНОМ ПРИВРЕМЕНО И ТРАЈНО
ОДУЗЕТОМ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ ПРЕД СУДОМ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Сарајево, децембар 2012. године

На основу члана IV 4.a) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на сједници Представничког дома, одржаној дана _____ 2012. године, и на сједници Дома народа, одржаној дана _____ 2012. године, усвојила је

ЗАКОН
О УПРАВЉАЊУ ИМОВИНОМ ПРИВРЕМЕНО И ТРАЈНО ОДУЗЕТОМ У
КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ ПРЕД СУДОМ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.
(Предмет закона)

Овим законом уређује се начин управљања привремено или трајно одузетим предметима, имовином и имовинском користи оствареном кривичним дјелом, за коју Суд Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Суд) према правилима кривичног поступка, прије, током и након окончања кривичног поступка донесе одлуку о привременом или трајном одузимању.

Члан 2.
(Значење израза)

(1) Имовином у смислу овог закона, сматра се: новац, покретне ствари, непокретности, драгоцени предмети (злато, племенити метали, драго или полудраго камење, бисери и други предмети од вриједности), друга стварна права на стварима, хартије од вриједности у складу са законом, друге исправе којима се доказује право својине на имовини, приход или друга корист остварена непосредно или посредно из кривичног дјела, као и добро у које је она претворена или са којим је помијешана.

(2) Управљање имовином обухвата складиштење, чување, давање у закуп, повраћај и продају одузете имовине, процјену вриједности одузете имовине, депоновање новчаних средстава добијених од продаје одузете имовине, вођење евиденције о одузетој имовини и друге послове у складу са законом.

(3) Привремено одузетим предметима у смислу овог закона, сматрају се :

- a) предмети који се по Кривичном закону Босне и Херцеговине имају одузети или који могу послужити као доказ у кривичном поступку;
- b) предмети који се по Кривичном закону Босне и Херцеговине морају одузети и кад се кривични поступак не заврши пресудом којом се оптужени проглашава кривим, ако то захтијевају интереси опште безбједности и интереси морала;
- c) сумњиви предмети нађени код осумњиченог, односно оптуженог, а не зна се чији су.

ДИО ДРУГИ - АГЕНЦИЈА

Члан 3.
(Агенција за управљање имовином)

(1) Послове управљања имовином врши Агенција за управљање имовином привремено и трајно одузетом у кривичном поступку (у даљем тексту: Агенција), по одлуци Суда о

привременом одузимању имовине и правоснажној одлуци о трајном одузимању имовине.

(2) Агенција је самостална управна организација Босне и Херцеговине која се оснива у складу са Законом о управи Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09).

(3) Агенција има статус правног лица.

Члан 4. (Сједиште и печат)

(1) Сједиште Агенције је у Сарајеву.

(2) Агенција има печат у складу са Законом о печатима институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 12/98, 14/03 и 62/11).

Члан 5. (Руковођење)

(1) Радом Агенције руководи директор.

(2) За директора може бити именовано лице које, осим општих услова за рад у институцијама Босне и Херцеговине, има правни или економски факултет завршен прије реформе високог образовања или лице које је по систему образовања према Болоњском процесу завршило четворогодишњи студиј под условом да је стекло најмање 240 ЕЦТС бодова и десет година радног искуства, од чега најмање пет година на пословима руковођења.

(3) Директора именује Савјет министара Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет министара), у складу са Законом о министарским именованима, именованима Савјета министара и другим именованима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 07/03 и 37/03).

(4) Директор се именује на мандат од четири (4) године и може имати највише два (2) узастопна мандата.

Члан 6. (Овлашћења директора)

(1) Директор заступа и представља Агенцију, организује и обезбјеђује законито, правилно и ефикасно вршење послова из надлежности Агенције.

(2) Директор Агенције одлучује о правима, обавезама и дужностима запослених у Агенцији, у складу са законом.

(3) За свој рад и рад Агенције директор одговара Савјету министара.

Члан 7. (Унутрашње уређење Агенције)

(1) На рад, унутрашње уређење и систематизацију радних мјеста у Агенцији примјењују се прописи о државној управи.

(2) Плате и накнаде запослених у Агенцији одређене су Законом о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12 и 50/12).

(3) Запослени у Агенцији на стручним пословима имају статус државних службеника, на које се примјењује Закон о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 12/02, 19/02, 8/03, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10 и 40/12), а запослени на помоћним и техничким пословима су запосленици, на које се примјењује Закон о раду у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 26/04, 7/05, 48/05 и 60/10).

(4) Начин организовања, број запослених и унутрашња организација и систематизација радних мјеста у Агенцији, утврђује се правилником који доноси директор Агенције уз сагласност Савјета министара у року од 60 дана од дана именовања директора.

Члан 8. (Средства за рад)

Средства за рад Агенције обезбјеђују се у Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине.

Члан 9. (Надлежност)

(1) У оквиру права и дужности предвиђених законом, Агенција је надлежна да:

а) управља, привремено одузетим предметима и имовином, одузетом имовином стеченом кривичним дјелом, имовинском користи прибављеном кривичним дјелом и имовином датом на име јемства у кривичном поступку;

б) на приједлог Суда врши стручну процјену одузете имовине проистекле из кривичног дјела;

с) складишти, чува, даје у закуп и продаје привремено одузету имовину стечену кривичним дјелом и располаже тако добивеним средствима у складу са законом;

д) води евиденције о одузетој имовини којом у смислу става (1) тачке а) овог члана управља и о судским поступцима у којим је одлучивано о таквој имовини;

е) учествује у изради програма за обуку државних службеника у вези са одузимањем имовине стечене кривичним дјелом;

ф) врши обраду и праћење статистичких података из своје надлежности;

g) врши и друге послове повјерене законом.

(2) Начин обављања послова из надлежности Агенције може бити ближе регулисан подзаконским актима.

Члан 10. (Независност)

(1) Агенција је самосталан и независан орган Босне и Херцеговине и своју функцију обавља независно од других органа власти и институција Босне и Херцеговине.

(2) Ниједан државни орган или институција немају право да на било који начин утичу на рад Агенције.

(3) Агенција може захтијевати од других државних органа или институција достављање одређених података или обавјештења који су јој потребни за обављање послова, а органи су дужни правовремено доставити одговор и поступити у складу са захтјевом Агенције.

ДИО ТРЕЋИ - ПРЕУЗИМАЊЕ И ПРОЦЈЕНА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ

Члан 11. (Преузимање предмета и имовине на чување)

(1) На основу одлуке Суда о привременом или трајном одузимању имовине Агенција преузима на чување и управљање:

- a) предмете и имовину који су по Кривичном закону Босне и Херцеговине привремено одузети;
- b) предмете који могу послужити као доказ у кривичном поступку;
- c) имовина за коју је Суд донио привремену мјеру одузимања имовине, мјеру запљене или другу неопходну привремену мјеру;
- d) предмете и имовину који су трајно одузети;
- e) одузету имовинску корист прибављену кривичним дјелом;
- f) имовину дату на име јемства у кривичном поступку.

(2) Ако је у току поступка Суд донио одлуку о враћању предмета или имовине или укинуо привремену мјеру одузимања имовине, мјеру запљене или другу неопходну привремену мјеру, Агенција ће поступити по одлуци Суда и лицу које Суд одреди вратити имовину или предмете који су јој повјерени на чување и управљање.

(3) Ако Суд није донио одлуку из става (2) овог члана, Агенција управља одузетом имовином и предметима до правоснажности одлуке о трајном одузимању предмета или имовине.

(4) Предмете и имовину из става (1) овог члана Агенција преузима и враћа уз записник у који се уносе подаци о власнику и имовини, стању у којем је имовина преузета, вриједности имовине, року одузимања, привременом или трајном одузимању, начину чувања, као и други битни подаци за које се укаже потреба.

(5) Садржај записника о преузимању и враћању предмета и имовине прописује директор Агенције.

Члан 12.
(Евиденција)

(1) Агенција води евиденцију о имовини која јој је повјерена на чување и управљање.

(2) У евиденцију из става (1) овог члана уносе се сљедећи подаци:

а) број одлуке;

б) назив суда;

с) основ и рок одузимања;

д) подаци о имовини, процијењена вриједности имовине;

е) име, презиме, јединствени матични број грађана (ЈМБГ) и адреса физичког лица, односно назив, сједиште и идентификациони број правног лица од којег је имовина одузета.

(3) Начин вођења евиденције из става (1) овог члана прописује министар правде Босне и Херцеговине.

Члан 13.
(Процјена вриједности одузете имовине)

(1) Процјену вриједности и количину одузете имовине, за потребе поступка, Суд може повјерити Агенцији.

(2) Агенција врши процјену одузете имовине из става (1) овог члана у тренутку одузимања имовине.

Члан 14.
(Начин процјене вриједности одузете имовине)

(1) Агенција врши процјену вриједности преузете имовине према њеној тржишној вриједности у тренутку преузимања.

(2) Процјену вриједности имовине преузете на чување и управљање Агенција може повјерити стручном лицу, организацији или институцији која испуњава услове за вршење те врсте послова.

ДИО ЧЕТВРТИ - УПРАВЉАЊЕ

Члан 15.
(Управљање и чување привремено одузете имовине)

(1) Агенција управља имовином која је привремено одузета, на начин који гарантује потребан степен очувања њене вриједности, уз најниже трошкове.

(2) Агенција је дужна да се стара о заштити интереса власника имовине, савјесних држалаца и лица

којима је имовина привремено одузета, у складу са законом.

(3) Агенција може ради очувања њене вриједности привремено одузету имовину продати, у складу са одредбама овог закона, а новчана средства добијена продајом чувају се до правоснажности одлуке на посебном рачуну Агенције и користе за повратак имовине, накнаду штете и накнаду трошкова уништења имовине.

(4) Новчана средства из става (3) овог члана чувају се као неорочени депозит по најповољнијој каматној стопи.

Члан 16.

(Преношење права управљања одузетом имовином)

(1) Управљање одузетом имовином Агенција може повјерити организацији или институцији која је регистрована и испуњава законом прописане услове за управљање том врстом имовине.

(2) Права и обавезе у погледу управљања имовином из става (1) овог члана уређују се уговором закљученим у складу са законом.

(3) Организација или институција из става (1) овог члана дужна је да управља повјереном имовином у складу са законом и обавезама из уговора.

(3) Надзор над управљањем повјереном имовином врши Агенција.

Члан 17.

(Управљање драгоценим и предметима од посебне вриједности)

(1) Привремено одузете предмете од историјске, умјетничке и научне вриједности Агенција може предати на чување специјализованим установама, до правоснажности одлуке .

(2) Привремено одузете девизе, ефективни страни новац, као и драгоцене предмете, Агенција може предати на чување Централној банци Босне и Херцеговине, до правоснажности одлуке.

Члан 18.

(Управљање непокретностима)

(1) У случају привременог одузимања непокретне имовине, Агенција је дужна да предузме мјере за њено чување и одржавање.

(2) О привремено одузетој непокретној имовини Агенција је дужна да обавијести орган надлежан за вођење послова евиденције непокретности ради забиљежбе терета у евиденцију о непокретностима.

(3) На приједлог Агенције, а по прибављеном мишљењу тужиоца, Суд може дати сагласност да се привремено одузета непокретност изда у закуп, а добивеним новчаним средствима располаже се у складу са овим законом.

(4) За штету узроковану закупом одговара Босна и Херцеговина према општим правилима о одговорности за штету.

Члан 19.
(Обавезно уништавање одузете имовине)

(1) Одузета имовина која се мора уништити због заштите живота и здравља људи и животиња, заштите животне средине, безбједносних и других разлога, уништава се под надзором надлежних органа, у складу са законом.

(2) Коначну одлуку о трошковима уништења доноси Суд по окончању поступка.

(3) Трошкове уништења имовине до доношења одлуке из става (2) овог члана сноси Агенција.

Члан 20.
(Трошкови чувања)

(1) Трошкове чувања и одржавања привремено одузете имовине сноси Агенција.

(2) Ако је Суд донио одлуку да привремено одузета имовина остане код власника, Агенција је дужна да врши надзор над управљањем повјереном имовином.

Члан 21.
(Продаја одузете покретне имовине ради одржавања одузете непокретности)

(1) Ако је истом власнику привремено одузета покретна и непокретна имовина, на приједлог Агенције, а по прибављеном мишљењу тужиоца, Суд може дати сагласност да Агенција прода привремено одузету покретну имовину и из средстава добивених продајом намири нужне трошкове чувања и одржавања привремено одузете непокретне имовине.

(2) Ако рјешење о привременом одузимању покретне имовине буде укинато, до коначне судске одлуке трошкове чувања и одржавања привремено одузете непокретне имовине сноси Агенција.

ДИО ПЕТИ - ПОСТУПАК ПРОДАЈЕ ОДУЗЕТЕ ПОКРЕТНЕ ИМОВИНЕ

Члан 22.
(Продаја покретне имовине)

(1) Продаја покретне имовине врши се усменим јавним надметањем које се оглашава у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине”.

(2) Лако кварљива роба и животиње могу се продати без усменог јавног надметања.

(3) Покретна имовина се продаје по истој или вишој цијени од процијењене вриједности коју је одредила Агенција.

(4) Ако покретна имовина не буде продата након два усмена јавна надметања, продаја се може извршити непосредном погодбом.

(5) У складу са овим чланом врши се продаја пронађених сумњивих ствари.

Члан 23.

(Јемство)

(1) Агенција може уз сагласност Суда одобрити да се умјесто продаје покретне имовине прихвати јемство у висини најмање 50% процијењене вриједности које понуди власник имовине или друго лице.

(2) Након полагања јемства имовина се предаје даваоцу јемства.

Члан 24.

(Одлука о поклону и уништењу покретне имовине)

(1) Ако продаја није успјела непосредном погодбом, одузета покретна имовина се може поклонити у хуманитарне сврхе, односно уништити.

(2) Одлуку о поклону имовине из става (1) овог члана на приједлог директора доноси Савјет министара Босне и Херцеговине.

(3) Одлуку о уништењу имовине из става (1) овог члана доноси директор након прибављеног мишљења надлежне институције којим се потврђује постојање здравствених, ветеринарских, фитосанитарних, безбједносних или других разлога прописаних законом.

(4) Имовина се уништава под надзором Агенције, у складу с посебним прописима и препорукама према мишљењу институције из става (3) овог члана.

Члан 25.

(Поступање са трајно одузетом непокретном имовином)

Непокретна имовина која је трајно одузета на основу правоснажне судске пресуде уписује се у земљишне књиге као својина Босне и Херцеговине и с њом се поступа у складу са прописима који уређују поступање са непокретностима у својини Босне и Херцеговине.

Члан 26.

(Поступање са трајно одузетим вриједним предметима)

(1) На основу правоснажне судске пресуде трајно одузети предмети од историјске, умјетничке и научне вриједности постају државна својина и предају се специјализованим установама, које на приједлог директора одреди Савјет министара .

(2) На основу правоснажне судске пресуде трајно одузети драгоцени предмети, хартије од вриједности и други вриједносни папири, постају државна својина и предају се Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Члан 27.
(Примјена других прописа)

На поступак продаје одузете имовине сходно се примјењују одредбе закона којим се уређује извршни поступак, ако овим законом није другачије прописано.

Члан 28.
(Одузимање имовине и имовинске користи прибављене кривичним дјелом)

(1) У складу с одредбама овог закона Агенција поступа по правоснажним одлукама Суда за трајно одузимање имовине и имовинске користи прибављене кривичним дјелом.

(2) На начин из става (1) овог члана Агенција поступа по рјешењу Суда којим се одређује да је вриједност дата као јемство приход буџета Босне и Херцеговине.

ДИО ШЕСТИ - ВРАЋАЊЕ ПРИВРЕМЕНО ОДУЗЕТЕ ИМОВИНЕ

Члан 29.
(Враћање привремено одузете имовине)

(1) О враћању привремено одузете имовине одлуку доноси Суд.

(2) У одлуци из става (1) овог члана Суд одређује лице коме ће се имовина предати и рок у којем је лице дужно преузети привремено одузету имовину.

(2) Суд одлуку доставља Агенцији која је дужна да без одлагања врати одузету имовину.

(3) О враћању имовине сачињава се записник који потписује овлашћено лице Агенције и лице коме се имовина враћа.

(4) Ако лице у року из става (2) овог члана не преузме имовину и ако не обавијести Суд или Агенцију о оправданим разлозима непреузимања, Агенција ће затражити да Суд донесе одлуку о трајном одузимању имовине.

Члан 30.
(Новчана надокнада за одузету имовину)

(1) Уколико је привремено одузета имовина продата, Агенција је дужна да лицу кога одреди Суд, врати новчана средства добијена продајом имовине, увећана за просјечну камату по виђењу за одговарајући период.

(2) Уколико је имовина поклоњена или уништена, лице има право на обештећење у висини процијене вриједности одузете имовине у тренутку њеног одузимања.

(3) Лице из ст. (1) и (2) овог члана коме су враћена новчана средства може у року од 30 дана од дана повраћаја средстава поднијети Агенцији захтјев за накнаду штете проузроковане привременим одузимањем имовине.

(4) Ако захтјев за накнаду штете не буде усвојен или Агенција не донесе одлуку о захтјеву у року од 60 дана од дана подношења захтјева, власник може Суду поднијети тужбу за накнаду штете, а ако је захтјев само дјелимично усвојен, власник може поднијети тужбу у односу на преостали дио захтјева.

Члан 31.

(Начин расподјеле средстава од продаје трајно одузете имовине)

(1) Када одлука о трајном одузимању имовине постане правоснажна, имовина и новчана средства добијена продајом имовине постају својина Босне и Херцеговине.

(2) Новчана средства добијена продајом трајно одузете имовине, након намирења трошкова управљања имовином уплаћују се у Буџет Босне и Херцеговине.

ДИО СЕДМИ - МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА И НАДЗОР

Члан 32.

(Међународна правна помоћ)

(1) Суд у складу са прописима којима је уређена међународна правна помоћ доноси одлуку о начину управљања привремено или трајно одузетом имовином на основу одлуке суда стране државе.

(2) Агенција је дужна да по одлукама Суда поступа у складу са овим законом.

Члан 33.

(Извјештавање о раду Агенције)

(1) Извјештај о раду Агенција је дужна најмање једном годишње доставити Савјету министара.

(2) Агенција је дужна да обавијести Суд о свакој проведеној радњи наложеној судском одлуком.

ДИО ОСМИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 34.

(Рок за преузимање имовине на чување)

(1) Суд може имовину која је привремено или трајно одузета прије почетка примјене овог закона предати Агенцији у року од 60 дана од дана почетка примјене овог закона.

(2) Поступци у предметима одузимања имовинске користи остварене кривичним дјелом у којима је до дана ступања на снагу овог закона донесена првостепена одлука, по одлуци Суда могу се наставити према одредбама овог закона.

Члан 35.
(Проведбени прописи)

Прописи потребни за провођење овог закона донијеће се у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 36.
(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у «Службеном гласнику Босне и Херцеговине», а примјењује се од 01.03.2013. године.

ПСБиХ број _____/12
_____ 2012. године

С а р а ј е в о

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ

Представничког дома

Парламентарне скупштине БиХ

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ

Дома народа

Парламентарне скупштине БиХ

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ЗАКОНА О УПРАВЉАЊУ ИМОВИНОМ ПРИВРЕМЕНО И ТРАЈНО ОДУЗЕТОМ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ ПРЕД СУДОМ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I - УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану III 1.g), Устава Босне и Херцеговине, према којем је у надлежности институција Босне и Херцеговине провођење међународних и међуентитетских кривично-правних прописа укључујући и односе са Интерполом, и у члану IV 4.a) Устава Босне и Херцеговине према којем је Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине надлежна за доношење закона који су потребни за провођење одлука Предсједништва или за вршење функција Скупштине Босне и Херцеговине по Уставу Босне и Херцеговине.

II - РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Подсјећамо да је Мапом пута за либерализацији визног режима за грађане Босне и Херцеговине у надлежност Министарства правде Босне и Херцеговине дата активност којом ће предложити законска рјешења о одузимању имовине криминалаца, укључујући складиштење и управљање привремено одузетом имовином као и располагање истом.

Надаље, Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, на 55. сједници одржаној 10. јуна 2009. године, донио је Закључак којим је задужио Савјет министара Босне и Херцеговине да у овом правцу припреми приједлог закона.

Полазећи од потребе за гаранцијама утврђеним у ЕКЈП и другим међународним актима, Устав Босне и Херцеговине у члану II *Људска права и основне слободе у ставу 3. Каталог права под тачком к)* гарантује свим лицима на територији Босне и Херцеговине да уживају људска права и слободе што укључује и право на имовину.

Такође, на глобалном плану низ међународних аката упућује на потребу да се дефинише систем мјера које омогућавају ефикаснију борбу против криминала, одузимање прихода стечених криминалом, одузимање имовинске користи проистекле из кривичног дјела. Као и у осталим државама и у Босни и Херцеговини кривичним законодавством прописан је основ за одузимање имовинске користи проистекле из кривичног дјела, и то по принципу да нико не може задржати такву имовинску корист, а да ће се иста одузети судском одлуком. Такође, кривичним законодавством уређено је привремено одузимање предмета, привремено одузимање имовине ради обезбјеђења, враћање привремено одузетих предмета, те друга важна питања из ове области, а све у сврху ефикасног судског поступка.

Институт проширеног одузимања имовинске користи прибављене кривичним дјелом у босанскохерцеговачко законодавство је први пут уведен реформом кривичног законодавства 2003. године, а нешто детаљније одређен недавним измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине. Са прописима државе Босне и Херцеговине који уређују наведену област усклађени су закони у Федерацији Босне и Херцеговине и Дистрикту Брчко БиХ, док је у Републици Српској 2010. године доносен

потпуно нови Закон о одузимању имовине стечене извршењем кривичног дјела, којим се уређује и управљање привремено и трајно одузетом имовином (сличан закон је у процедури усвајања у Федерацији Босне и Херцеговине).

Доношење и провођење одговарајућег законодавства које се односи на одузимање имовинске користи стечене кривичним дјелима услов је који и Европска унија дуже вријеме ставља пред Босну и Херцеговину, а Босна и Херцеговина је у својој Стратегији за борбу против корупције 2009 - 2014 године као један од средњорочних стратешких циљева поставила унапређење поступака и примјењивост одредби закона о одузимању незаконито стечене имовине и права, који би према том документу требао бити испуњен до краја 2012. године.

У Извјештају о напретку Босне и Херцеговине у 2011. години, у дијелу који се односи на борбу против организованог криминала и тероризма, Европска комисија констатовала је да: „**правни оквир за заплъену имовине није потпуно проведен, а одузимање имовине стечене криминалним радњама је и даље неуједначено на читавој територији државе. Недостају ефикасне структуре за управљање одузетом имовином и њено одржавање**“.

Тачна је констатација Европске комисије јер Суд Босне и Херцеговине не само да се бави “судовањем” него и управљањем одузетом имовином и њеним одржавањем, а овај начин се у највећем дијелу показао неефикасним.

Наиме, привременим одузимањем предмета и имовине, као радњом процесне принуде, Суд прибавља доказе и предмете који служе при утврђивању чињеница у кривичном поступку, односно спречава вршење кривичних дјела, те онемогућава коришћење или отуђење одређене имовине. Како ова радња доказивања представља ограничење појединих основних права човјека, предвиђених уставним или међународним правом о правима човјека, због тога, Суд исту предузима само под законским условима и у законом прописаном поступку, што пружа гаранције да ће се права грађана ограничити само толико колико је то неопходно ради успјешног вођења кривичног поступка. Дакле, кривично законодавство је поставило општа правила за њихову примјену, односно - правни основ привременог одузимања утврђен је законском нормом, - привремено одузимање предмета и имовине, по правилу, наређује Суд на приједлог тужиоца, - заштита права лица чији су предмети, односно имовина привремено одузети, кроз право улагања жалбе, - издавање потврде о привременом одузимању, процесноправне посљедице...

Такође је потребно нагласити да Суд одузима имовинску корист у кривичном поступку и да је основ за такву мјеру искључиво одлука Суда. Имовинска корист прибављена кривичним дјелом утврђује се у кривичном поступку по службеној дужности. Увођењем одредбе тзв. “**Проширено одузимање имовинске користи прибављене кривичним дјелом**” употпуњено је кривично законодавство и прецизирана сва питања и поступање Суда и Тужилаштва, односно органа гоњења у вези привременог и трајног одузимања предмета, имовине и имовинске користи прибављене извршењем кривичних дјела, али су **неријешена питања у вези управљања привремено и трајно одузетом имовином и њено одржавање**.

Цијенећи да на глобалном плану низ међународних аката упућује на потребу да се дефинише систем мјера које омогућавају с једне стране заштиту људских права, а с друге стране ефикаснији судски поступак, одузимање прихода проистеклих из кривичног дјела, због тога су и државе окружења увеле *принцип управљања доброг домаћина* (Србија, Хрватска, Словенија, Црна Гора).

Дакле, у наведеним државама у суштини кривично законодавство рјешава сва питања у кривичном поступку и основ за сваку мјеру искључиво је одлука суда, а управљање привремено и трајно одузетим предметима и имовином повјерено је посебном вансудском органу. Цијенећи искуства других држава, те цијенећи да КЗ-ом БиХ и ЗКП-ом БиХ једино није уређено управљање привремено и трајно одузетим предметима и имовином припремљена су понуђена законска рјешења.

III - УСКЛАЂЕНОСТ ПРОПИСА С ЕВРОПСКИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

О привременом одузимању предмета и имовине говори се у међународним документима, и то не само са аспекта заштите основних права и слобода (нпр., чл. 8. ЕКЉП или чл. 1. Протокола бр. 1. ЕКЉП), већ и из разлога успјешног сузбијања криминалитета. У међународним документима су тако постављени стандарди за национална законодавства, како би се ефикасније борили против организованог криминалитета. То подразумијева уградњу у домаће право јачих мјера које ће дозволити државама да под законским условима конфискују имовину стечену кривичним дјелом и примјену оштријих мјера против транснационалног организованог криминалитета.

Ради наведеног, кривично законодавство Босне и Херцеговине усклађено је са обавезама из ове области које произилазе из **Конвенција Савјета Европе** (нпр. *Конвенција Савјета Европе о прању, трагању, привременом одузимању и одузимању прихода стечених кривичним дјелом и финансирањем тероризма, Конвенција о прању, трагању, привременом одузимању и одузимању прихода стечених кривичним дјелом, Кривичноправна конвенција против корупције, Европска конвенција о спречавању тероризма, Конвенција о кибернетичком криминалу, Конвенција Савјета Европе о борби против трговине људима...*) и **Конвенција УН** (нпр. *Конвенција против незаконитог промета опојних дрога и психотропних супстанци, Конвенција Уједињених народа против транснационалног организованог криминала, Протокол о спречавању, заустављању и кажњавању трговине људима, нарочито женама и дјецом, којим се допуњава Конвенција УН против транснационалног организованог криминала...*).

Дакле, оно што захтијевају међународни акти регулисано је кривичним законодавством, односно већ је уграђено у КЗ БиХ и ЗКП БиХ, те се овим законом ваљаност и примјена одредби кривичног законодавства не умањује. Надаље, европски стандарди захтијевају нормативно уређивање управљања привремено и трајно одузетом имовином, али не прописују правила, односно она треба да се регулишу првенствено домаћим законом. Ради наведеног, приједлог закона прописује поштовање достојанства лица уз уважавање свих права која ужива лице против кога се води кривични поступак и коме је Суд својом одлуком на основу кривичних прописа ограничио право на имовину.

Цијенећи да је дата могућност да свака држава индивидуално уређује ову област на начин који одговара њеном уставном систему, државној структури и сл., овом приликом су се цијенили како међународни акти, анализирани закони и пракса, као и

посљедице и резултати свих земаља које имају ове законе, што за резултат има понуђена рјешења.

IV - ПРОВЕДБЕНИ МЕХАНИЗМИ

Провођење овог прописа било би обезбијеђено кроз успостављање независне Агенције, која би била у обавези да у складу закона поступа по захтјевима и одлукама правосудних органа на нивоу Босне и Херцеговине.

V – КОНСУЛТАЦИЈЕ

У циљу изналажења најповољнијих рјешења, Министарство правде је извршило анализу прописа неких држава те је утврђено да:

У Словенији не постоји посебан пропис који се односи на одузимање имовине проистекле из кривичног дјела, већ ту област дефинише кривично законодавство (Кривични законик и Закон о кривичном поступку) и пореско законодавство. Темељни принцип за утврђивање и одузимање такве имовине је тај да нико не може задржати имовинску корист која је стечена кривичним дјелом или због њега. У Словенији је детаљно прописан поступак управљања одузетом имовином у Уредби о поступању с одузетим предметима, имовином и хартијама од вриједности, и то предметима који су одузети у кривичном поступку или у вези с њим, предметима или имовином која служи за привремено осигурање захтјева за одузимање имовинске користи и предметима или имовином који су положени као кауција.

У Хрватској по Закону о поступку одузимања имовинске користи остварене казним дјелом и прекршајем имовином која је одузета на основу овог закона управља и располаже Уред у складу са посебним прописом.

У Србији Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дјела прописује да је орган надлежан за управљање имовином проистеклом из кривичног дјела Дирекција за управљање одузетом имовином, која је позиционирана у саставу Министарства правде.

У Црној Гори Законом о старању о привремено и трајно одузетој имовини ови послови повјерени су Органу управе надлежном за послове управљања државном имовином. Наведени прописи и пракса, као и посљедице и резултати наведених, али и других земаља које имају ове законе, послужили су за припрему понуђених рјешења.

На припремљени Нацрт закона писмено мишљење дао је Суд Босне и Херцеговине, чије су примједбе прихваћене и уграђене, а у припреми Нацрта закона учествовали су представници Тужилаштва Босне и Херцеговине и Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине.

На припремљени Нацрт закона затражено је мишљење од: Уреда за законодавство, Дирекције за европске интеграције, Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине и Министарства за људска права и избјеглице. Дирекција за европске интеграције и Министарство за људска права и избјеглице нису имали примједби, док су примједбе Уреда за законодавство прихваћене и уграђене у текст.

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине у погледу обезбјеђења финансијских средстава ову активност (цитат): “цијени преурањеним и са економског аспекта нерационалним”. Такође је указано на нужност поновног преиспитивања одредаба Закона, како би се створиле основе да се „кроз надлежности и расположива средства извршавају задаци у вези са предметом овог закона“.

Цијенећи мишљење и сугестију наведеног министарства жели се истаћи оправданост провођења активности на предложени начин.

У правцу истакнуте *„преурањености“* подсећамо да је Мапом пута за либерализацију визног режима за грађане Босне и Херцеговине у надлежност Министарства правде Босне и Херцеговине дата активност којом ће предложити законска рјешења о одузимању имовине криминалаца, укључујући складиштење и управљање привремено одузетом имовином као и располагање истом. Надаље, Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, на 55. сједници одржаној 10. јуна 2009. године, донио је Закључак којим је задужио Савјет министара Босне и Херцеговине да у овом правцу припреми приједлог закона. У Извјештају о напретку Босне и Херцеговине у 2011. години, у дијелу који се односи на борбу против организованог криминала и тероризма, Европска комисија констатовала је да: *„... Недостају ефикасне структуре за управљање одузетом имовином и њено одржавање“*, а скоро идентична оцјена дата је и о питању прања новца.

У правцу истакнутог *“нерационалног економског аспекта”* желимо истаћи да само у једном предмету који је процесуиран на Суду БиХ још 2010. године лице је осуђено због организованог криминала и порезне утаје, а у државни буџет је требало да се врати 2,7 милиона КМ, док је у другом предмету лице осуђено на 12 година затвора због организовања проституције и трговине женама и по пресуди је требало да буде одузета имовина у вриједности од 286.440 КМ. У овим, а и у многим другим предметима Правобранилаштво БиХ је покренуло поступак одузимања, али у Буџет БиХ није још ништа уплаћено. Због немогућности адекватног управљања и чувања имовине најчешће иста није привремено „блокирана“, па Правобранилаштво БиХ мора често откривати шта осуђени посједује, што понекад траје годинама, а када се напokon дође до те информације, имовина је већ распродата и након правоснажности пресуде осуђеници остају богати људи.

Надаље, Радна група за израду и праћење провођења Акционог плана за спречавање и сузбијање кривичних дјела у вези са моторним возилима 2012-2015 године идентификовала је *“да се велики број одузетих возила годинама налазе у депозиту агенција за провођење закона...да судови у пресуди којом се возило одузима, не назначе како даље да се поступа са одузетим возилом, тако да према расположивим подацима данас имамо ситуацију да агенције за провођење закона имају депоновано 4576 моторних возила.”* Такође се наводи да за *„1569 возила постоји правоснажна судска пресуда о одузимању возила, а 1110 возила су привремено одузета.“* Знајући да се велики број одузетих возила налази у депозиту институција и више година, можемо само претпоставити колики трошак по буџете институција представља чување ових возила јер у подацима које је изнијела Радна група наведено је само да *„депозит кошта буџет Брчко Дистрикта БиХ годишње преко 100.000,00 КМ (у цијену су урачунати трошкови чувара, видео-надзора, струје и паркинг плаћа).“* Наведено

указује на непотребно издвајање значајних финансијских средстава као и кадровских ресурса, што представља трошак за буџете Босне и Херцеговине, ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Сходно Правилима за консултације у изради правних прописа ("Службени гласник БиХ" број 81/06), приједлог закона био је доступан јавности од 26.09.2012. до 17.10.2012. године путем веб-странице Министарства правде Босне и Херцеговине. Процесом јавних консултација жели се обезбиједити већи ниво учествовања интересних група у овој законодавној активности, бољу информисаност и веће повјерење грађана, али није било никаквих примједби или сугестија.

VI - РЕВИЗИЈА ПОСТОЈЕЋИХ ПРОПИСА

Доношење и примјена овог закона не захтијевају измјене постојећих прописа.

VII - ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА ПРОВОЂЕЊЕ ПРОПИСА

Овим законом је прописано да се средства за организовање и рад Агенције обезбјеђују у буџету Босне и Херцеговине.

Агенција неће имати свој објекат, мада такву могућност треба оставити отвореном, уколико Кантон Сарајево буде желио уступити грађевински објекат или дио грађевинског објекта привремено или трајно на коришћење. У сваком случају, у првој години примјене закона не очекује се да ће Агенција имати цијели или дио објекта на трајном или привременом коришћењу.

Обезбјеђење средстава за набавку опреме зависи од укупног броја запослених у Агенцији. Према процјени, Агенција ће имати осам запослених радника (један – директор Агенције, четири државна службеника - ВСС, један административни службеник, један рачуновођа с ВШС спремом и један технички секретар).

Сваки запослени треба да има рачунар, односно потребно је осам рачунара, чија укупна вриједност износи близу 16.000 КМ, с укљученим ПДВ-ом.

За запослене треба обезбиједити и сљедећи канцеларијски намјештај:

• радни сто (осам комада).....	3.200 КМ
• радне столице (осам комада).....	800 КМ
• телефони (пет комада).....	750 КМ
• витрине за документацију (пет комада).....	1.500 КМ
• остали намјештај.....	<u>750 КМ</u>
Укупно:	7.000 КМ

Према томе, за набавку опреме за потребе Агенције у првој години примјене закона потребно је 23.000 КМ.

Закуп објекта, односно закуп пословног простора је вјероватнија варијанта обезбјеђења услова за рад Агенције. За толики број запослених потребно је пет канцеларија од по 16 метара квадратних у Сарајеву. Према процјени, просјечна мјесечна закупнина с ПДВ-ом износи приближно 1.500 КМ, а у првој години примјене закона износи око 18.000 КМ. Такође, потребан је складишни простор за привремено и трајно одузету робу (потребно је најмање 500 м²), а просјечна мјесечна закупнина с ПДВ-ом износи приближно 7.500 КМ, а у првој години примјене закона износи око 80.000 КМ. Уколико се не буде плаћала закупнина, него се буду плаћали трошкови инвестиционог одржавања, а потом обрачунавала и амортизација, тада ће се планирани износ смањити најмање за 50%.

За сваку од пет канцеларија неопходно је обезбиједити просјечне услове за рад, што подразумеива обезбјеђење средстава за сљедеће врсте трошкова:

- трошкови електричне енергије (по 50 КМ мјесечно) 600.00 КМ
- трошкови топлотне енергије (по 30 КМ) 360.00 КМ
- ПТТ трошкови и трошкови телефона (по 50 КМ) 600.00 КМ
- трошкови канцеларијског материјала (по 30 КМ мјесечно) 360.00 КМ
- остале услуге (по 50 КМ мјесечно) 600.00 КМ

Из наведеног произлази да за сваку од канцеларија треба обезбиједити најмање 2.520,00 КМ, односно за свих пет канцеларија у првој години примјене закона укупно близу 12.600,00 КМ.

Бруто плате треба да се планирају водећи рачуна о разврставању у платне разреде и коефицијенте у складу са Законом о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине: директор Агенције - платни разред и коефицијент за изабрана и именована лица од 5,51; четири стручна савјетника - платни разред и коефицијенти за стручно особље и државне службенике од 2,73; административни службеник - 1,40; један рачуновођа с ВШС спремом - 1,70 и технички секретар - 1,29.

Бруто плате за платне разреде и коефицијенте: једно лице од 5,51; четири пута - коефицијенти од 2,73, једно лице с 1,40, једна с 1,70 и једна с коефицијентом 1,29. Имајући у виду број новозапослених у Агенцији, школску спрему, потребно радно искуство као процент увећања за радни стаж, порезе и доприносе те важећи износ основице за обрачун, бруто плате на годишњем нивоу би износиле близу 215.501,40 КМ, а накнаде за осам новозапослених приближно 30.793,00 КМ.

За остале неспоменуте расходе, због начела опрезности потребно је планирати износ 10.000 КМ.

Коначно, БиХ ће у првој години примјене Закона бити дужна да обезбиједи:

опрема

приближно 23.000,00 КМ

закуп пословног простора	приближно 18.000,00 КМ
закуп складишног простора	приближно 80.000,00КМ
обезбјеђење средстава за редовне трошкове	приближно 12.600,00 КМ
накнаде	приближно 30.793,00 КМ
бруто плате	приближно 215.501,00КМ
непоменути расходи	приближно 10.000,00 КМ

.....

Укупно: **389.894,00КМ**

Подразумијева се да се одређене уштеде могу постићи, ако се из других извора обезбиједе средства. На примјер, новчана средства могу бити обезбијеђена од донатора, опрема од буџетских корисника БиХ или локалних заједница итд.

У правцу оправданости наведених финансијских средстава и оправданост за оснивање Агенције желимо истаћи само неколико података:

Сви судови у Босни и Херцеговини у току 2006. и 2007. године од починилаца кривичних дјела против привреде и платног промета одузели су вриједност имовине прибављене кривичним дјелом у износу од 48.648.333,05 КМ, а у кривичним поступцима за кривична дјела организованог криминала износ од 147.021,55 КМ, 4.000, 00 евра, 6 рачунара итд.

У току 2007. године у судовима у Босни и Херцеговини у 138 предмета одузета је имовинска корист стечена извршењем кривичног дјела у износу од 26.582,259.

Суд Босне и Херцеговине је у 2009. години у 29 предмета донио одлуку о одузимању незаконито стечене имовине, у укупној вриједности одузете имовинске користи у износу од 4.385.284 КМ, а у 2010. години у 67 предмета укупна вриједност одузете имовинске користи износи 10.114.774 КМ.

Актом број:02-1ж-10-ПБИХ-283/11 од 13.02.2012. године који је Правобранилаштво Босне и Херцеговине упутило Суду Босне и Херцеговине истакнути су разлози и немогућност провођења мјере извршења одлука Суда о одузимању незаконито стечене имовине. У акту се наводи да се ради о 56 предмета, а износ противправно стечене имовинске користи је 7.738.759,43 КМ.

Цијенећи да су судови надлежни да доносе одлуке, те да у већини случајева због немогућности складиштења, чувања и управљања не користе се мјере којим би се обезбиједила имовина до окончања судског поступка, односно трајног одузимања имовине, извршење одлука постане безуспјешно јер осумњичени у току поступка отуђе незаконито прибављену имовину. Слична ситуација је и са привремено

одузетим предметима који или се оставе на чувању лицу од кога се одузимају или због неадекватног складиштења, одлагања или чувања губе на вриједности.

Дакле, имајући у виду наведено, цијенимо да ће успоставом Агенције бити употпуности реализован прописани основ за одузимање имовинске користи проистекле из кривичног дјела, и то по принципу да нико не може задржати такву имовинску корист која је одузета судском одлуком. Односно, имовинска корист проистекла из кривичног дјела постаће својина Босне и Херцеговине, како то прописује члан 31. овог закона.